Självstyrelser i Norden i ett fredsperspektiv

Färöarna, Grönland och Åland

Självstyrelser i Norden i ett fredsperspektiv
Färöarna, Grönland och Åland – Policy brief

ISBN 978-92-893-4198-1 (PRINT)

ISBN 978-92-893-4199-8 (PDF)

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2015-731>

ANP 2015:731

© Nordiska rådet 2015

Layout: Pernille Sys Hansen, Damp Design

Omslagsfoto: imagesubscription.com & norden.org

Fotos: norden.org & imagesubscription.com

Tryck: Rosendahls-Schultz Grafisk

Upplaga: 75

Typsnitt: Meta LF

Papper: Munken Polar

Printed in Denmark

www.norden.org/nordpub

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten.

Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet ska stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska rådet

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

Telefon (+45) 3396 0200

www.norden.org

Inledning

De nordiska självstyrelserna har tilldragit sig stor uppmärksamhet under den senaste tiden. I en värld som ter sig alltmer oroande ses Färöarnas, Grönlands och Ålands självstyrelser som värdefulla att studera ur ett konfliktlösande perspektiv. Den starka utveckling som dessa självstyrelser har genomgått, samtidigt som man lyckats att finna fredliga lösningar

på de konflikter som uppstått, syns viktiga att studera, inte bara i ett nordiskt utan också i ett vidare internationellt perspektiv.

Med detta som bakgrund fick Ålands fredsinstitut uppdraget av Nordiska rådet att genomföra ett vetenskapligt projekt för att se vilka lärdomar som kan dras av en jämförande studie av de självstyrande områdenas rättsliga,

ekonomiska och säkerhetspolitiska utveckling. I projektet ingick också en konferens, vilken ägde rum i Mariehamn den 26 januari 2015. Studien, som blev färdig i april 2015, och som har redigerats av Sia Spiliopoulou Åkermark och Gunilla Herolf, har namnet *Självstyrelser i Norden i ett fredsperspektiv – Färöarna, Grönland och Åland*.

Vad har vi lärt oss och vad kan vi lära andra?

För att förebygga eller lösa en konflikt kan man använda sig av olika mekanismer. Som framgår nedan kan dessa vara av olika slag och medan man aktivt måste söka efter vissa finns andra redan till hands som goda förutsättningar eller medel för att undgå konflikter.

Juridiska medel

Juridiska medel kan användas för att blockera självstyrelsernas utveckling, och sådana anklagelser har också framförts. Det finns emellertid också en rad belägg för motsatsen, d v s att de i hög grad har använts som en konfliktlösningmekanism. Som Markku Suksi påvisar i kapitlet som jämför de tre självstyrelsernas konstitutioner har införandet av självstyrelse omstöpt den akuta konflikten till en låg nivå av motsättning, en slags latent konflikt. Därmed kan de nordiska självstyrelseordningarna ses som konstitutionella mekanismer för konflikthantering. De danska reglerna för att möta problem i relationerna ses som ett om-

vandlande av eventuella konflikter till ett "administrativt" förfarande mellan staten och den substatliga enheten där de två sidorna nöts mot varandra på daglig basis.

Internationella organisationer

Internationella organisationer kan på flera sätt bidra till att förhindra eller lösa konflikter. Ett sätt är att agera som *domstol*. De är väl ägnade för den uppgiften eftersom de ofta ses som mer opartiska än andra beslutsfattande organ eller enskilda länder. Det klaraste exemplet på detta i Norden är hänskjutandet av Ålandsfrågan till Nationernas Förbund.

Internationella organisationer kan också ses som en *trygghet*. Det kan gälla den förankring i Nationernas Förbund som Åland hade och det kan också vara NATOs roll under det kalla kriget för Grönland och Färöarna, även om den senare situationen också kan upplevas ge ökad sårbarhet p g a de installationer som placerades på färöiskt och grönländskt territorium. En förhoppning om ökad trygghet

ligger uppenbarligen också bakom det grönländska parlamentets önskan att Thulebasen ska övergå från amerikansk till internationell ägo och därmed få en mer transparent verksamhet.

Ett sätt för internationella organisationer att undanröja en potentiell konflikt är att *underlätta en gradvis integration* i riktning mot en alltmer självständig roll och på ett sätt som inte väcker motstånd hos andra. I Sarah Stephans kapitel beskrivs integrationen av de självstyrande områdena i Nordiska rådet som en politik med en sådan effekt. Anledningen är den initiativrikedom som Nordiska rådet har använt sig av när det gällt att gå runt frågan om fullt medlemskap för att i stället på andra sätt integrera självstyrelserna.

Paketlösningar

Att genom att helhetsgrepp inkludera de viktigaste behoven och möjliga problemen i den föreslagna lösningen kan vara mycket värdefullt, genom att det skapar en större sannolikhet för ett

hållbart avtal. En s k paketlösning användes när det gällde Åland. Som beskrivs av Sia Spiliopoulou Åkermark i kapitlet om Åland som ett fredsexempel i ständing förändring reglerade lösningen fyra specifika områden: (1) den politiska maktfördelningen, (2) det säkerhetspolitiska behovet, 3) det kulturella och språkliga behovet, och (4) den ekonomiska hållbarheten.

Flexibilitet

En viss flexibilitet i avtal är nödvändig för att skapa hållbarhet och på olika sätt har en sådan bakats in i de nordiska självstyrelsernas lagstiftning. Sålunda kan man se metoden att räkna upp behörigheter som en form av flexibilitet – i stället för att skapa hårda gränser kan man flytta ämnen från den ena till den andra listan utan alltför stor dramatik. Kári á Rógvi såg den färöiska lagen av 1948 som ett genialt drag, eftersom

Färöarna, utöver de områden som man själv kontrollerar (särområden), kan välja att engagera sig i vissa frågor (inom de s k gemensamma områdena) tillsammans med Danmark. Därmed lades också grunden för andra varianter av flexibilitet. Flexibilitet kan också yttra sig som pragmatism. Sjørður Skaale beskrev vid konferensen den danska politiken av idag som ett exempel på klok flexibilitet, eftersom regeringen gör det som fungerar trots att det ibland går emot grundlagen.

Den nordiska identiteten

Ytterligare en konflikthämmande faktor är den gemensamma nordiska identiteten. I denna ingår också att kunskaperna om grannarna är ganska goda och de missförstånd som alltid finns vid konflikter stannar på så vis på en helt annan nivå än vad man ser i andra delar av världen.

Det stora undantaget till detta är inuiterna på Grönland och Danmarks tidigare roll som ”kolonialherre” och det är också i det sammanhanget som de svåraste konflikterna funnits. Grönland skiljer sig också från de övriga områdena när det gäller ekonomiska och sociala problem, som påvisas i kapitlet om ekonomisk och social välfärdsutveckling av Richard Palmer. Konflikterna har inte minst gällt perioden innan befolkningen på Grönland självt organiserade sig i politiska partier för att föra fram sina synpunkter. I Danmark uppstod också återkommande en opinion som engagerade sig för behandlingen av Grönlands befolkning och väckte diskussioner som påverkade regeringen.

De självstyrande områdena utgör en minoritet i Danmark och Finland, även om de – med undantag för inuiterna – endast marginellt skiljer sig från den övriga delen av befolkningen när det gäller typiska

minoritetskriterier som språk eller kultur. I motsats till samerna har de alla ett eget urskiljbart territorium och de upplever sig som en enhet. Deras önskan om att få styra sig själva härrör inte från massivt förtryck och våldshandlingar av den typ som setts i andra delar av världen, vilka kräver omfattande försoningsåtgärder. I stället bottnar den i en önskan om att få rå sig själva, helt eller delvis, för att bevara sin särart och själva kontrollera sina resurser och sin ekonomi.

Identitet har sålunda varit en stark faktor och inte minst förankrad i kulturen. Detta kan också ses i Maria Ackréns kapitel som analyserar den parlamentariska utvecklingen på Grönland. Som påvisas av Tove H. Malloy, har relationen till Grönlands befolkning undergått dramatiska förändringar och det är uppenbart att lärdomarna

kommit gradvis och inte utan konflikter.

En fredlig process betyder ingalunda att relationer inte är konfliktfyllda och exemplen i kapitlet om Färöarnas konstitutionella ställning av Lise Lyck vittnar om vittnar om hur ekonomiska faktorer fått en allt större roll i detta – den fredliga processen innebär att man kan hantera sina konflikter på ett fredligt sätt också i de många konflikter som pågår också idag. Tanken att någon av dessa skulle leda till en kritisk situation är emellertid mycket osannolik.

De nordiska framgångarna i fredligt konfliktlösande får emellertid inte leda till övermod. Norden har kommit långt på detta område, men lärdomarna och kunskaperna har kommit efter hand och nya utmaningar kan ställa dem på prov. Vi lever i en tid då vapen åter har börjat användas i Europa

och vi kan inte vara säkra på vilka hot som utifrån kan komma att riktas mot enskilda länder och områden i Norden.

Vilka lärdomar går att överföra till den internationella nivån?

En jämförelse mellan förutsättningarna i Norden och dem som finns på andra håll när det gäller att lösa och förebygga konflikter relaterade till självstyrelser visar på en rad förhållanden som varit och är mycket gynnsamma i norr, men som sällan existerar i andra regioner. En faktor som nämnts ovan och som är tämligen unik för Norden är den gemensamma identiteten. En annan fördel för krishantering i Norden är att inga aktörer, förutom de primärt engagerade, har försökt att utifrån styra kriserna så att de utfallit till egen förmån. En tredje faktor är den nordiska traditionen av tillit. Ett starkt tecken på tillit

till samhället var att det såväl i Sverige som bland befolkningen på Åland efter utslaget rådde en stor besvikelse, men man accepterade det ändå och fann sig i det. Normalt litar också nordbor på den andra parten, säkert också på grund av att i Norden finns en stabil samhällsstruktur som innebär att det blir påföljder för den som begår avtalsbrott.

I områden utan alla dessa förutsättningar är problemen mångdubbelt större. Frågan är då om nordiska konfliktlösningssystemer kan ha någon möjlighet att fungera även under helt andra förhållanden.

Här hävdas att i viss mån kan det ske och med samma medel, om än med rimligt ställda förväntningar. De internationella organisationerna kan, precis som under nordiska förhållanden, användas i en rad roller. Rollen som domstol och som garanti för ett fredsavtal blir ännu

viktigare i en omgivning där inga stater finns som man kan lita på. En internationell organisation är väl ägnad att övervaka verksamheten där det finns misstroende och behov av transparens. En organisation kan också genom rutiner och inspektioner i viss mån kompensera för den brist på tillit som finns i området.

Det stegvisa tillvägagångssättet att involvera självstyrelserna i en integrationsprocess som kan verka konfliktförebyggande, kan också passa väl inom andra organisationer än de nordiska, liksom i andra geografiska områden.

När det gäller lösningen av Ålandskonflikten slås betraktare av hur väletablerad lösningen är och att idag alla är nöjda med det utfall som konflikten fick. Det faktum att Ålandslösningen har överlevt så länge är en stark signal för andra att detta var en klok lösning. Här finns flera goda komponenter, varav den mest välkända är hänförandet

av konflikten till internationellt avgörande. En annan är den ovannämnda paketlösningen, i vilken fyra viktiga områden inkluderades. En sådan lösning kan vara svårare att åstadkomma i en annan kultur än den nordiska men kan också ses som ännu mer värdefull när de politiska förhållandena är mer bräckliga än i Norden.

Generellt måste lösningarna anpassas till förutsättningarna, samtidigt som de framgångsfaktorer som man funnit i de nordiska lösningarna bibehålls. Flexibilitet och pragmatism har visat sig vara faktorer som bidragit till att överenskommelser har kunnat fungera väl. För detta har krävts såväl god vilja som ”juridisk fantasi”. Därmed försvinner inte konflikterna, men de behandlas på ett sätt som gör dem mindre snarare än större och processen sker med penna och papper, diskussioner och avtal i stället för med vapen.

Vetenskaplig genomgång

Konstitutionella likheter och skillnader mellan de självstyrda områdena i Norden

Markku Suksi

De tre självstyrande områdena i Norden, Åland, Färöarna och Grönland, liknar varandra i det avseendet att de inte påverkas av den företrädesklausul som vanligtvis återfinns i federationer och i en del andra autonomier. Denna omständighet gör de nordiska självstyrande områdena starka i förhållande till den nationella lagstiftaren. Däremot är de tämligen olika varandra i andra avseenden, även de två danska självstyrande områdena sinsemellan. Det gäller trots att dessa två enheter har försetts med den ovanliga maktbefogenheten att överföra lagstiftningsmakt från den nationella lagstiftaren till den självstyrande enhetens lagstiftare genom beslut som tagits av den självstyrande enhetens egna lagstiftare. I princip har alla tre självstyrande

områden dock uppräknade lagstiftningsbehörigheter som motsvaras av en uppsättning andra uppräknade lagstiftningsbehörigheter hos den nationella lagstiftaren. Grönland framstår som ett självstyrande område som tillerkänts självbestämmanderätt och möjligheten till självständighet av orsaker som sammanhänger med att Inuitbefolkningen utgör ett ursprungsfolk. Det förefaller som om självstyrelse införts i de tre områdena efter korta perioder av öppen konflikt så, att man med självstyrelsen kunnat konstitutionalisera konflikten och göra den latent och hanterbar inom ramen för rättsstatligheten.

Lönar sig självstyre? De nordiska autonomiernas välfärdsutveckling under efterkrigstiden

Richard Palmer

I vilken grad har de tre nordiska politisk-territoriella autonomierna Grönland, Färöarna och Åland

har kunnat dra nytta av sitt självbestämmande för att öka sin befolkningstillväxt och välfärd? Analysen grundar sig på jämförelser mellan autonomierna och mellan dessa och deras respektive moderländer baserade på data om bland annat demografi, ekonomisk tillväxt och förväntad livslängd. Slutsatsen är att åtminstone två av de självstyrande områdena; Färöarna och Åland, avseende välfärd har tenderat att konvergera med sina moderländer under de senaste 15 åren. Åland är den enda autonomin som genomgående ligger på en högre välfärdsnivå än moderlandet. En

stagnerande befolkningstillväxt, svag arbetsmarknad och kvardröjande psyko-sociala problem särskiljer Grönland från de övriga självstyrande områdena, även om framsteg i förväntad livslängd ses som ett positivt tecken.

Säkerhet och självstyrelse – Färöarna, Grönland och Åland

Gunilla Herolf

För såväl Färöarna som Grönland och Åland är säkerhet och försvar sedan länge av stor betydelse. På många andra sätt skiljer de sig emellertid från varandra. Historiskt sett var Ålands strategiska position

som viktigast mellan Krimkriget och Ålandskonventionen av 1921. För Färöarna och Grönland inleddes denna period med det andra världskrigets utbrott för att sedan fortsätta under det kalla kriget. Situationen förändrades igen med slutet av kalla kriget och sedan med den nya aggressiva ryska politiken. Dessa är emellertid inte de enda förändringarna som påverkat de tre områdena. Den nya starka länken mellan ekonomi och säkerhetspolitik är ingenstans så påtaglig som i Arktis, där omvärldens ekonomiska intressen har lett till ökad militarisering. De nya hoten som t ex cyberattacker,

terrorism och klimatförändringar har ingen geografisk relevans och påvisar också hur gränslinjen mellan civila och militära hot blivit allt vagare. Sådana förändringar påverkar självstyrelser, vilka själva inte har makt över sitt eget militära försvar utan enbart det civila, och gör försvarsfrågor betydligt mer komplicerade för dem. Här finns också positiva trender, som bl a kan ses i de internationella organisationernas ökade antal och vikt. Dessa organisationer är säkerhetspolitiskt viktigare för de självstyrande områdena än för andra.

Självstyrelse och regional integration – nordiska lösningar

Sarah Stephan

Självstyrelsernas ställning i nordiskt samarbete har granskats och förbättrats vid flera tillfällen: under sent 60-tal, under tidigt 80-tal och i mitten av 00-talet. Frågan om självstyrelsernas integration har visat sig röra tre underliggande dimensioner. Dessa avser (1) självstyrelsernas karaktär, (2) folkrättsliga konsekvenser och (3) praktiska förutsättningar för självstyrelsernas integration inom nordiskt samarbete. De folkrättsliga aspekterna utgjorde en avgörande faktor när det gällde tänkbara sätt för självstyrelsernas medverkan och de institutionella förutsättningarna. Sist och slutligen har de ansvariga kommittéerna kringgått frågan om fullt medlemskap och

möjliggjort självstyrelsernas integration även utan anslutning till Helsingforsavtalet. Ett system av "dubbeldelegationer" har skapats för representationen av självstyrelserna inom Nordiska rådet och de har fått möjligheten till en s k *informed opt-in*, dvs möjligheten att på basen av insyn och information välja att vara bunden av Nordiska ministerrådets beslut. Norden och dess medlemsländer har visat viljan och förmågan att hantera frågan om självstyrelsernas integration och, viktigast av allt, förmågan att anpassa sitt institutionella ramverk för att tillåta representation och deltagande bortom det konventionella "inne- eller ute-" tänkandet. Internationella organisationers, såsom Nordens, förmåga att engagera och integrera självstyrelser inom sina institutionella ramar kan påverka

hur vi ser på självstyrelse, inte minst i konfliktlösningssammanhang där integration kan vara en avgörande faktor, som ökar stödet för skapandet av en självstyrelselösning.

Grönlands politiska utveckling efter andra världskriget till våra dagar

Maria Ackrén

Den politiska utvecklingen i Grönland från andra världskriget och till våra dagar kan ses i perspektiv av de politiska partiernas strävan efter självstyrelse och/eller självständighet. Utvecklingen i Grönland har gått i rasande fart och har skett i nära samarbete med Danmark. Kommittéerna och förhandlingarna har alltid inkluderat lika många danska tjänstemän och politiker som grönländska. En del av de traditionella grönländska politiska partierna har också systerpartier i Danmark. Det finns en naturlig länk mellan moderlandet och autonomin. Ett annat drag är att utvecklingen alltid förts i fredliga former utan större konflikter. Överensstämmelsen mellan danska och grönländska synsätt har förstås inte varit total, men dispyter har lösts på ett sofistikerat och diplomatiskt

sätt. Den nuvarande koalitionen i parlamentet/landstinget består av *Siumut*, *Atassut* och *Demokraatit*. Regeringskoalitionen mål är att arbeta för att stärka Grönlands internationella status och följa internationella överenskommelser inom säkerhets- och naturresursområdet.

Danmarks roll i Grönlands frigörelse – förmyndare eller fredsaktör?

Tove H. Malloy

Danmarks roll i Grönlands utveckling och frigörelse efter andra världskriget betraktas bäst ur två perspektiv: den ”goda kolonisationsörens” och ”fredsmäklarens”. Dessa två är sammanlänkade och hoptvinnade på grund av yttre geopolitiska

påtryckningar. Från tidiga resolutioner inom FN, avsedda att skydda självstyrande områden, till bildandet av NATO och Danmarks medlemskap i EU, har Grönlands position och historiska arv formats av externa aktörer, vilka utövat påtryckningar på Danmarks politiska hållning. Detta har medfört en inte enkel balansakt för danska regeringar, och det har inneburit en lång och smärtsam väntan för Grönlands folk, en väntan vilken ännu inte är över. Detta kapitel identifierar relationerna mellan danska regeringar och den grönländska eliten från tidiga efterkrigskommissioner om Grönlands inkludering i kungadömet 1953 till erkännandet av ett självbestämmande urfolk 2009. Kapitlet beskriver tidiga institutionella arrangemang och

diskuterar några av de känsligaste frågorna under efterkrigsperioden, inklusive grönländsk representation i det danska parlamentet, den öppna diskrimineringen av grönländska statstjänstemän och frågan om rätten till Grönlands naturresurser. Även de perspektiv som skapas av relationen till EU liksom FNs och USAs roller diskuteras. Med utgångspunkt i en post-kolonial ansats och normativ syn på internationella relationer argumenterar kapitlet för att Danmark, genom att bära den ”goda kolonisationsörens” och ”fredsmäklarens” två hattar samtidigt, inte bara har undanhållit det grönländska folket fundamentala mänskliga rättigheter utan också tillämpat en dubiös politik under fredsmäklarens täckmantel.

Färöarnas konstitutionella ställning efter andra världskriget med huvudsakligt fokus på nutida ekonomiska utmaningar

Lise Lyck

Färöarna är en del av Danmark som har ett konstitutionellt arrangemang, självstyrelse, vilket inte utgör en fullständig autonomi men innebär omfattande rättigheter att avgöra den egna utvecklingen. När Danmark blev medlem av Europeiska Ekonomiska

Gemenskapen (EEG) 1973, gjorde det danska parlamentet det möjligt även för färöborna att ta ställning till medlemskapsfrågan, och Färöarna beslöt då att inte söka medlemskap. De fick denna möjlighet eftersom EEG (sedermera Europeiska Unionen) vid den tiden huvudsakligen betraktades som ett ekonomiskt arrangemang, inte en institution på väg att utvecklas till en politisk union. För en ekonomi, som – till skillnad från den danska – är ensidigt fiskeberoende, gör

EUs utveckling det synnerligen svårt att hantera självstyrelsen på ett tillfredsställande sätt. Två allvarliga kriser – bankkrisen under 1990-talet då alla färöiska banker gjorde konkurs, samt det senare ”atlantiska makrillkriget” – presenteras och analyseras. I de flesta andra delar av världen skulle sådana kriser ha givit upphov till våldsamma konflikter, men man lyckades istället, om än med möda, uppnå att kriserna fick fredliga utgångar.

Revideringar av självstyrelse- lagstiftningen för Färöarna

Kári á Rógvi

Färöarna har inte undgått problem med sina grannar. Även idag pågår konflikter som gäller fiskeresurser, grundlagsfrågan, internationell representation och, helt centralt, frågan om de självstyrande områdenas formella medlemskap i Nordiska rådet.

Relationerna mellan Färöarna och Danmark har utvecklats i riktning mot ökande självstyrelse. Gradvis har Färöarna fått nya lagliga och administrativa befogenheter, även om områden som utrikes- och försvarspolitik, liksom valutan, fortfarande ligger under Danmark. Utvecklingen har resulterat i en generellt tillfredsställande situation för Färöarna, vars befolkning är delad i frågan om huruvida de vill ha självständighet eller inte. Processen i sig har emellertid inte varit tillfredsställande, enligt författaren. Brist på juridisk fantasi och en dansk benägenhet att lösa konflikter med "accident and force" snarare än med "reflection and choice" har plågat relationerna. Färöarna idag är resultatet av en pragmatisk och civiliserad skandinavisk konfliktlösning, men utmaningen gjordes större av ett tidigare legalistiskt konfliktskapande.

**Åland – En lösning i ständig
förändring och ett fredsexempel.
Exempel på vad och för vem?**

Sia Spiliopoulou Åkermark

Juridiken och samhällsvetenskapen kan inte förutsäga eller föreskriva exakta tillvägagångssätt för samhället, men de är av stort värde för att förstå samhällsproblemen och att se fördelar och nackdelar med olika lösningar. Det har sagts att "Åland är mer än en modell; det är ett sätt att tänka". Hur gör man då för att tänka i enlighet med Ålandsexemplet? Ålandsexemplet visar viljan hos konfliktens parter, på nationell och internationell nivå, att över tid hålla sig till en

kompromiss. Det har utvecklats ständigt under mer än ett sekel, och tar ett helhetsgrepp på en komplex situation genom att reglera fyra centrala aspekter: 1) den politiska maktfördelningen och beslutsfattandet; 2) säkerhetsaspekterna genom demilitariseringen och neutraliseringen av öarna samt bestämmelserna om den åländska polisen; 3) kulturella och språkliga behov, särskilt när det gäller utbildning, och, slutligen, 4) den ekonomiska bärkraften och hållbarheten i självstyrelsearrangemangen. Ålandsexemplet är således ett exempel på en kompromiss

som är lagligt, institutionellt, konstitutionellt och internationellt förankrad, men som innehåller regler och förfaranden som gör det möjligt med översyn och omförhandling medan kärnelementen i systemet upprätthålls och respekteras. Den åländska erfarenheten vilar på antagandet att samhället vill bekräfta och främja minoriteter och att suveräniteten inte är ett nollsummespel, utan snarare en egenskap som kan delas. Det är samtidigt Finlands exempel och förutsätter en finländsk konstitutionell samhällsordning som respekterar mångfald och principen om rättsstaten.

norden

Nordiska rådet

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
www.norden.org

Norden har erfarenheter av fredlig samlevnad i 200 år som är värda att lyfta fram och dra lärdomar av. Det finns ett stort internationellt intresse för dessa erfarenheter, inklusive erfarenheter av territoriell självstyrelse. I en värld som ter sig alltmer oroande ses Färöarnas, Grönlands och Ålands självstyrelser som värdefulla att studera ur ett konfliktlösande perspektiv. Den starka utveckling som självstyrelserna har genomgått, samtidigt som man lyckats att finna fredliga lösningar på de konflikter som uppstått, syns viktiga att studera, inte bara i ett nordiskt utan också i ett vidare internationellt perspektiv.

Här presenteras konklusionerna från en jämförande studie av de nordiska självstyrelsernas rättsliga, ekonomiska och säkerhetspolitiska utveckling.

Den fullständiga studien kan beställas från Ålands fredsinstitut – www.peace.ax

ANP 2015:731

ISBN 978-92-893-4198-1 (PRINT)

ISBN 978-92-893-4199-8 (PDF)